

Акционти:

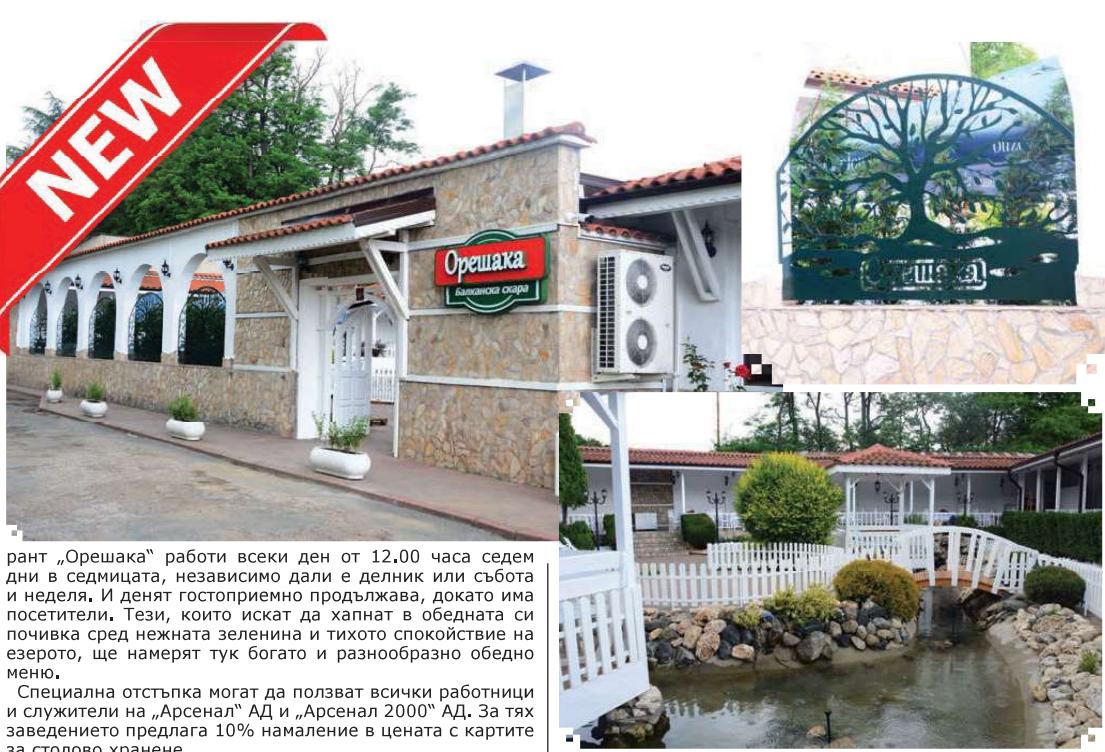
Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

РЕСТОРАНТ „ОРЕШАКА“ СЕ ЗАВРЪЩА С НАЙ-ДОБРОТО ОТ БАЛКАНСКАТА СКАРА

Сред аромата на маслодайна роза и чистия въздух от Стара планина отново отваря врати ресторант „Орешака“. Изцяло обновен, издържан в свежестта на бяло и зелено, ресторантът до стадион „Светополис“ се завръща със старото си име „Орешака“. Така се възражда традицията, запазена дълбоко в земята на ореховата кория край Казанлък. Орехът, считан за свято дърво от българите и символ на дълголетие и мъдрост, изящно е вплетен като елемент в каменната ограда на ресторана.

А за многообразните си гости заведението щедро отваря врати, за да им предложи незабравими мигове в спокойна и релаксираща обстановка, към която се прибавя най-доброто от балканската кухня. Майсторски пригответа, сочната и апетитна скара – българска, сръбска, турска и гръцка, изкушава с многообразието от вкусове, подправки и аромати. Професионализът на опитните готвачи се съчетава с младостта на обслужващия персонал, който е в най-красивата възраст между 17 и 19 години.

И това не е всичко. Ресто-

рант „Орешака“ работи всеки ден от 12,00 часа седем дни в седмицата, независимо дали е делиник или събота и неделя. И денят гостоприемно продължава, докато има посетители. Тези, които искат да хапнат в обедната си почивка сред нежната зеленина и тихото спокойствие на езерото, ще намерят тук богато и разнообразно обедно меню.

Специална отстъпка могат да ползват всички работници и служители на „Арсенал“ АД и „Арсенал 2000“ АД. За тях заведението предлага 10% намаление в цената с картите за столово хранене.

Персоналът

Атмосферата на китния двор с бяла ограда и извити мостчета, вкусната храна, майсторът на шеф готвачите и перфектното обслужване се допъват от тематичните вечери, които вдигат настроението с хубава музика и забавление.

Неслучайно още в началото на своя нов живот мястото бе посетено от звездата в кулинарното шоу Мастир шеф Мариела Нордел. Топ готвачката, която не пропуска най-актуалните заведения в страната, където се намира, не пропусна и казанлъшкия ресторант „Орешака“. Защото си заслужава да опита най-доброто от балканската скара, което се приготвя точно тук.

Юлия Младенова

Работа

„Арсенал“ АД търси да назначи
Експерт - нормиране на труда.

Изисквания към кандидата:

- Средно специално техническо образование или висше техническо образование.
- Умения за самостоятелна работа и в екип.

Предлагаме:

- Работна заплата по договаряне.
- Доплащане за трудов стаж и професионален опит.
- Премии и стимули, според изпълнението на задачите.
- Ваучери за храна в размер на 60 лв. месечно.

Желаещите да кандидатстват за позицията могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД:

www.arsenal-bg.com/kadri

или да ги получат от гише Пропуски на централния портал от 07,00 до 17,00 часа.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес:

kadri@arsenal-bg.com

или да бъдат подадени лично в Приемната на фирмата всеки дневен ден от 10,00 до 12,00 часа на адрес:

гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, офис №4.

За повече информация - **0885/397084 – Сергей Сяров.**

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев,
Редколегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първомай Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджян, Юлия Младенова, Венко Юнаков,
Невена Атанасова.

Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

МАЙСТОРЪТ НА ГОЛА ОРЕХА

Или цял живот - „Арсенал“

Така се събират трите десетилетия арсеналски живот за един от ветераните на Завод 2 в „Арсенал“ и в спорта - 77-годишият Манъо Димитров.

Той е един от четиримата спортни ветерани, за които стадион „Арсенал“ и дружеството, независимо от годините, си остават живата емоция и парченце душа, които носят в дните си.

Кани ме в дома си.

Където спокойно и уютно дели дните си с изключително елегантната по дух съпруга Катя - бивш счетоводител и дългогодишен служител в отдел ТРЗ на Завод 2.

И с котара Кимеончо. Намерен случайно на улицата от внучката и харесал ги за свой дом.

В трайката домашна идилия обаче има много история, спо-

нъо Димитров станал де- журен монтър в Завод 2. До обед работел като монтър, след обед тре-

тима играят за Купата на Съветската армия. Тогава с „фалцовата топка“, след като е получил право да бие

С любимиия тромпет

нировки и срещи на стадиона. И тогава, както и

фал, „единайсетицата“ на „Торпедо“ - Казанлък вкар- ва гол от ореха: дърво, което е на повече от 40 метра разстояние от противниковата вратарска.

Футболната драма се случва на арсеналския стадион.

След нея треньорът на „Торпедо“ Румен Комитов, способно момче от отдел „Рационализации“, както казва Манъо Димитров днес, и сътборниците му завинаги му лепват още едно нарицателно име - „майсторът на гола от ореха“.

Договора заради своята ученическа любов - тромпетът, благодарение на която Манъо намери Катя в казанлъшкия Механотехникум, или както казва Катя, „харесах го заради тромпета, иначе щеше да си ходи ерген“, има друг, още „пожъзлов“ праякор сред сътборниците си. Казват му Бени - на името на тромпетиста - идол по онова време на младите, Бени Гудман.

Бил много вървежен.

Манъо. За Бени не се знае.

От емоцията на времето днешния Бени с тъга и в същото време с ведро чувство за изминалите прекрасни години си спомня за своите тогавашни сътборници: вратарят Младен Балкански, Васил Иванов - с праякор Джек Раби, Влади-мир Друмев и други.

От 6-те си футболни години Манъо Димитров завинаги помни един исторически мач от 1966 година, за който казва, че е неговата футболна гордост. Младен

жът имал честта да играе пак като ляво крило на националния стадион „Васил Левски“ в мач от финала на Републиканското работническо първенство. Тогава казанлъшкият „Торпедо“ губи с 2:0 от тима на пазарджикия завод „Искра“, но завинаги във футболните му оства тръпката и емоцията да играят на националния стадион.

Беше незабравима емоция,

чест голяма, казва днес

футболният арсеналски ветеран, който няма снимки

от първото място в Националната работническа викторина „Икономика и организация на производството“

през 1979 година, на чийто отбор е капитан.

тромпетистът от Духовата музика на воения завод, без която не минават нито един градски празник и манифестация, има участие в Дрезден, ГДР. Така за Великата страна на революцията поема съпругата Катя.

Днес, като им доскучае, разменят спомени от заводските пътувания. Катя с умиление си спомня за богатия фирмени живот. И за възможността хората да се опознават, да стават по-блиски, да споделят различни емоции и преживявания. Да пътуват.

Днес - почти половин година, след като футболният ас и майсторът на гола от ореха Манъо Димитров е казал завинаги „сбогом“ на фирмата, в която прекарва над 32 години от своя живот, той и съпругата му - арсеналката Катя, не скучаят.

Следят живо ставащото в града, в завода, редовни читатели са на фирмения вестник, поддържат връзки с осстаналите живи свои колеги и искрено се вълнуват накъде вървят градът и страната.

Тук са сами.

Децата са се разпилили по Европа - синът избрал Германия, дъщерята - Англия, за да събдват животите си.

За сметка на това Манъо и Катя Димитрови чакат всяко лято с нетърпение, защото тогава всички си идват у дома.

И голямата армия внучи.

Лявото крило под №11 на „Торпедо“ Казанлък обаче има още една гордост, надминала го по слава. Вестникарска. И не само.

Внучката Велислава. Наследила и задминала по футболен майсторът своя дядо. Велислава е записала поредица срещи в женския футболен тим на Бундеслигата. И 7 мача с националния женски отбор по футбол на България.

И Велислава, и всички скъпи

на сърцето други, пръснати из

Манъо с колежките на състезанието в Благоевград

мени, съпреживени емоции, минало и... красива равносметка за един смислен живот.

Завършилият „Двигатели с вътрешно горене“ в казанлъшкия Механотехникум, пръсно уволнен от школата за запасни Манъо Димитров започва работа в оръжейната на 1-ви октомври 1964 година. Само ден, след като хлопват портите на казармата зад гърба му.

И понеже имал футболна история още като ученик, където играл в тима на младежите в казанлъшката „Розова долина“ при треньор Петко Димов, веднага го зачисляват като ляво крило под номер 11 в отбора на тогавашните Обединени машиностроителни заводи - „Торпедо“, Казанлък. При червено-червите.

Още повече, че младокът Манъо имал и добра ученическа футболната репутация: като курсист в Механотехникум тренирал футбол при Стефан Пиръев и Марин Димитров. Все имена за онова време, ненадминати, казва днес жизненият течен ученик.

По онова време в оръжейната практиката била всеки спортист, основно футболист, да бъде назначаван по трудов договор в някой цех. Така Ма-

нъо Димитров станал де- журен монтър в Завод 2. До обед работел като монтър, след обед треньорът на „Торпедо“ - Румен Комитов, способно момче от отдел „Рационализации“, както казва Манъо Димитров днес, и сътборниците му завинаги му лепват още едно нарицателно име - „майсторът на гола от ореха“.

Договора заради своята ученическа любов - тромпетът, благодарение на която Манъо намери Катя в казанлъшкия Механотехникум, или както казва Катя, „харесах го заради тромпета, иначе щеше да си ходи ерген“, има друг, още „пожъзлов“ праякор сред сътборниците си. Казват му Бени - на името на тромпетиста - идол по онова време на младите, Бени Гудман.

Бил много вървежен.

Манъо. За Бени не се знае.

От емоцията на времето днешния Бени с тъга и в същото време с ведро чувство за изминалите прекрасни години си спомня за своите тогавашни сътборници: вратарят Младен Балкански, Васил Иванов - с праякор Джек Раби, Влади-мир Друмев и други.

От 6-те си футболни години Манъо Димитров завинаги помни един исторически мач от 1966 година, за който казва, че е неговата футболна гордост. Младен

жът имал честта да играе пак като ляво крило на националния стадион „Васил Левски“ в мач от финала на Републиканското работническо първенство. Тогава казанлъшкият „Торпедо“ губи с 2:0 от тима на пазарджикия завод „Искра“, но завинаги във футболните му оства тръпката и емоцията да играят на националния стадион.

Беше незабравима емоция, чест голяма, казва днес футболният арсеналски ветеран, който няма снимки от първото място в Националната работническа викторина „Икономика и организация на производството“ през 1979 година, на чийто отбор е капитан.

тромпетистът от Духовата музика на воения завод, без която не минават нито един градски празник и манифестация, има участие в Дрезден, ГДР. Така за Великата страна на революцията поема съпругата Катя.

Днес, като им доскучае, разменят спомени от заводските пътувания. Катя с умиление си спомня за богатия фирмени живот. И за възможността хората да се опознават, да стават по-блиски, да споделят различни емоции и преживявания. Да пътуват.

Днес - почти половина година, след като футболният ас и майсторът на гола от ореха Манъо Димитров е казал завинаги „сбогом“ на фирмата, в която прекарва над 32 години от своя живот, той и съпругата му - арсеналката Катя, не скучаят.

Следят живо ставащото в града, в завода, редовни читатели са на фирмения вестник, поддържат връзки с осстаналите живи свои колеги и искрено се вълнуват накъде вървят градът и страната.

Тук са сами.

Децата са се разпилили по Европа - синът избрал Германия, дъщерята - Англия, за да събдват животите си.

За сметка на това Манъо и Катя Димитрови чакат всяко лято с нетърпение, защото тогава всички си идват у дома.

И голямата армия внучи.

Лявото крило под №11 на

„Торпедо“ Казанлък обаче има още една гордост, надминала го по слава. Вестникарска. И не само.

Внучката Велислава. Наследила и задминала по футболнен майсторът своя дядо.

Велислава е записала поредица срещи в женския футболен тим на Бундеслигата. И 7 мача с националния женски отбор по футбол на България.

И Велислава, и всички скъпи

Със съпругата Катя

Със съпругата Катя

Европа, ще се прибират на тази това лято в уютния дом на семейство Димитрови от Казанлък.

Където ги чакат с много любов - някогашното ляво крило на „Торпедо“, майсторът на гола от ореха, котара Кимеончо и мама Катя.

Толкова много живот, пръснат в спомени и побран в една дума: любов.

Деляна Бобева

ДЪРВО НА ПРИЯТЕЛСТВОТО ЩЕ РАСТЕ В ОУ „ГЕОРГИ КИРКОВ“

Преподаватели от основното училище с изучаване на български език в Цариброд посрещна казанлъшкото ОУ „Георги Кирков“ с директор инж. Любомира Абдишева. Абдишева е представител на листата на „Експерти за Казанлък“.

Училището в Цариброд - Димитровград, в което от тази учебна година се изучава родния за голяма част от местното население български език, носи името на поета-революционер Христо Ботев. Контактът между двете учебни заведения е по инициатива на две учителки - Стефка Минева, класен ръководител на първи В клас от ОУ „Георги Кирков“, и преподавателката от Цариброд Даниела Митич, която дойде в Казанлък в навечерието на Дена на Кирил и Методий на среща с колегите си тук. Заедно с нея бе още един представител на българското училище в Западните покрайнини.

В последния момент възпрепятстването да дойде бе директорката на ОУ „Хр. Ботев“ в Цариброд - Димитровград, Катерина Симеонов.

От нейно име Даниела Митич приветства домакините, предавайки поздравяването и на учителите, и на децата от своето учебно заведение. Пред ученици, уители и родители тя изрази удовлетворение си от видяното по време на празника на ОУ „Георги Кирков“ и сподели радостта си да бъде гост по този повод. Директорът инж. Любомира Абдишева и Даниела Митич засадиха дърво на приятелството в училищния парк.

„Поклон пред вашите усилия за опазването на родните традиции, които със сигурност ще останат живи и занапред, защото българината няма как да не е жива там, където се говори, чете и пише на български език“, - приветства Абдишева гостите от Западните покрайнини, които участваха в празничната училищна програма и обмениха опит с педагогите от Казанлък. Тя имаха възможност и да наблюдават дейности от извънкласните форми на обучение по графичен дизайн, плакат и рекламна графика, предприемачество, занимална химия и биология.

По време на визитата си те проведоха и специална среща с колектива на ОУ „Георги Кирков“, както и с първокласниците на Стефка Минева.

„И тази учебна година посрещаме празника си с многообразни успехи на нашите ученици. Успехи в обучението, в заниманията със спорт, култура и изкуство, които при нас са ежедневие и които ни носят радост... Вглеждане в историята, но и поглед към бъдещето, ни помогнаха да изградим облика на нашето училище - съвременно, с възможности да се ползват най-новите технологии ежедневно, функционално и уютно. Ние от ОУ „Георги Кирков“ сме сред първите, които инвестират в новости и в тяхното приложение в учебния процес. Нашите ученици имат защастливия шанс, не само да се запознават с всички нововъведения в образователния процес, но и реално да ги ползват за своето личностно развитие“, коментира за „Трибуна Арсенал“ директорът на ОУ „Георги Кирков“ инж. Любомира Абдишева, член на листата за съветници на „Експерти за Казанлък“.

Спортен празник и благотворителен кулинарен щанд, организиран от училищното настоятелство, радваха още домакините и гостите, дошли на училищния празник.

По традиция той приключи с весело народно хоро, на което се хванаха заедно директор, уители, ученици, родители и гости.

Диана Рамналиева

ПОЧЕТОХМЕ БОТЕВ

Представители на „Експерти за Казанлък“ поднесоха венци и цветя пред паметника на революционера в Казанлък

За поредна година представители на групата „Експерти за Казанлък“ почетоха паметта на поета и революционер Христо

Марков.

Идеята за паметник на Ботев в Казанлък назрява, след като в навечерието на 2 юни 2015

година съ

ветниците

от „Експерти

за Казанлък“

дариха

средства

за възстановя

ване на Ботев

монумент

в парк

„Хъръстъръ“

в Букурещ.

Инициатива

за не

говото

реставриране

бе на из

пълнителния

директор

на „Арсенал“ АД

и Николай Ибушев, който при

своето посещение на 3 март в

румънската столица вижда ока

ното състояние на монумента

който още от 2012 година радее за това.

Паметникът на Христо Ботев в парк „Розариум“ е изграден с финансовата помощ на „Експерти за Казанлък“, с лични дарения на Николай Ибушев и на кмета Галина Стоянова, с подкрепата на общинските съветници от ГЕРБ и с кампанията за набиране на средства, проведена от партия „Атака“ в града на розите. Общата стойност възлиза на 14 950 лева, осигурени изцяло от дарения. Бюст-паметникът е висок 2.50 метра и е изработен от мрамор, камък и месинг. Негови автори са казанлъшките скулптори Ваньо Колев и Николай Фитков. Официално бе открит през октомври 2015 година.

Денят на Ботев и загиналите за свободата на България бе отбелзан с тържествена заря-проверка на 2 юни от 21.00 часа на площад „Светополис“. Това бе и първата официална появя пред

Ботев пред паметника му в парк „Розариум“, съграден основно с дарение от Експертите, кмета на Казанлък, общински съветници и граждани.

В честуването, посветено на 143 години от гибелта на поета-революционер, взеха участие общинските съветници от „Експерти за Казанлък“, които са едни от движателите за изграждането на паметника. Цветя поднесоха общинските съветници от групата Владимир Чучумищев и Янко Запрянов, заместник-кметът на Даниела Коева, общественият по-средник Гинка Щерева, вписаният в Почетната книга на Казанлък тази година Веселин Шивачев, общински съветници, членове на партия „Атака“ начело с Драгомил Иванов, председателят на СОСЗР Евгени Пейчев, представители на патриотични съюзи, граждани. Почетен караул даде Антон Каракоев от НД „Традиция“ - клон Казанлък.

Слово за делото на Христо Ботев изнесе младият учител от ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“ Нико-

Николай Ибушев, който при своето посещение на 3 март в румънската столица вижда ока

ното състояние на монумента

на Ботев. Патриотичната идея за паметник на Христо Ботев в града на розите е близка и на Драгомил Иванов, председател на партия „Атака“ в Казанлък, казанлъшката общественост на новия командир на 61-ва Стрямска механизирана бригада генерал Деян Дешков.

Юлия Младенова

на Ботев. Патриотичната идея за паметник на Христо Ботев в града на розите е близка и на

Драгомил Иванов, председател на партия „Атака“ в Казанлък,

казанлъшката общественост на новия командир на 61-ва Стрямска механизирана бригада генерал Деян Дешков.

ЗАПОЧНА ПРИЕМЪТ ЗА ТЕХНИЧЕСКИЯ КОЛЕЖ В КАЗАНЛЪК

Представителен блок на Техническия колеж в Казанлък участва за първи път в две от големите общоградски прояви за годината. За първи път академичен блок дефилира в празничното шествие за 24 май в града. Студен-

тметът на Казанлък Галина Стоянова приветства колежаните – отличници, от които бе съставена представителната група.

От 4-ти юни до 27-ми август тази година се провежда и кандидат-студентската кампания за нови

ти от Колежа приветстваха граждани и гостите на Казанлък и по време на празничното шествие на 116-я Празник на розата.

студенти в Колежа. Кандидатстването е с приемен изпит /математически тест/ и балообразу-

За първи път в града
дефилира Академичен блок

ващи оценки.

Обучението е по специалността „Технология на машиностроенето“.

Формите на обучението са редовна и редовна - удължен семестър, като занятията са без откъсване от производството. Лекциите и упражненията са в четвъртък и петък следобед и в събота - цял ден, както и до 2 пъти годишно по една или две седмици с откъсване от производството.

Завършилите Колежа придобиват образователно-квалификационна степен Професионален бакалавър и могат да продължат обучението си за Магистър.

Завършилите получават дипломи от Техническия университет в София.

Всеки кандидат-студент получава входящ номер, както и информация за сградата и заплаща за явяване на конкурсния изпит - тест по математика.

Таксата за кандидатстване е 30 лева.

Повече подробности на адрес: Казанлък, ул. „Райко Даскалов“ №24 или на телефони 0896 93 86 86 и 029653643.

„Трибуна Арсенал“

Вестник „Трибуна Арсенал“ започна своята нова рубрика „95 години „Арсенал“ в Казанлък“, в която ще проследим историята на Военната фабрика от нейното преместване в града на разите до наши дни. История, която ще разкаже за всеотдайността на първите работници и специалисти, които в тежките условия на Ньюския договор правят чудеса, за да има отбранителната промишленост на България, за техните последователи и за съвременните машиностроители в „Арсенал“ АД.

ДЪРЖАВНАТА ВОЕННА ФАБРИКА СТРОИ ЗАВОДА В СОПОТ В ДВФ се произвеждат първите български бинокли

През 1927 година Оптическата работилница се премества от София в Казанлък. Първоначално тя се помещава в източната част на Снаряжателната работилница, но условията не били

работници до първите три месеца от постъпването им, както и на отсъствали през периода. Премиите били 3 вида – работна, за прослужено време и за по-добренния и изобретения.

Строителство на управлението на ДВФ - 1935 г.

благоприятни за цялостно поправяне на оптическите уреди. Затова през 1937 година започва строеж на нова сграда, която да се оборудва със съвременна за времето си апаратура за настройка и проверка на оптическите прибори. За една година сградата е построена, а през 1944 година в Оптическата работилница в Държавната военна фабрика са изработени за първи път в страната два нови бинокъла с български лещи и призми. През 1957 година обаче работилницата е преместена във Велико Търново. „С това заводът се лиши от едно производство с перспективно бъдеще“, пише в историята на ДВФ, съхранявана във фирмения музей „Арсенал“.

Войници съставят първата Охранителна команда

Напълно закономерно, във фабrikата се формира Охранителен взвод, който първоначално се състоял от 18 войници, към които изпратили допълнително служещи от 8-и пехотен Тунджански полк. Така се формирали охранителна команда от 3 взвода. Задачата им била да се охранява фабриката, да се предпазва от пожари, да помога при товаро-разтоварните работи. През 1935 година се създава нова длъжност „Командант“, която се заемала от строеви офицер. През 1943 година Охранителната команда била преименувана на Охранителна батарея и преминала на подчинение във всяко отношение на командента на фабриката.

Преди 87 години влиза в сила Правилник за стимулиране на кадрите

От 1 юли 1932 година влиза в сила Правилник за премиране на персонала във Военната фабрика. Премии били давани на всички, с изключение на новозапочналите

ДВФ в Казанлък строи завода в Сопот

През 1934-1935 година Министерството на войната взема решение за построяването на фабрика за артилерийски боеприпаси в Сопот. Ръководството и строежът са възложени на Държавната военна фабрика в Казанлък. Строителството започнало през 1936 година, а само година по-късно били завършени сградите на управлението и казармата и започнало строителството на снаряжателната, пресовата, запалочната работилници, магазините и изкопните дейности за двата клона на ж.п. линията. Всичко било разположено върху 10 000 км. За работници и материали по постройките на фабриката в град Сопот Държавната военна фабрика в Казанлък изразходвала 6 440 040 лева. Заплатите на всички назначени на работа в цеховете на Сопотската фабрика, които в края на 1938 година били 3 постоянни работници, 12 временни и 338 надничари, се изплащали от Казанлък. След окончателното оборудване на работилниците с машини от 1 януари 1939 година клонът в Сопот се отделя от ДВФ - Казанлък и започва да функционира като самостоятелна фабрика, а официалното й откриване става на 12 юли 1940 година.

Държавната военна фабрика бележи подем през 1937-1938 година

Периодът 1937-1938 година е белязан от подем в Държавната военна фабрика в Казанлък. Въведено е индустриталното производство и било организирано противовоздушното отделение към фабриката. В структурата й влизали 4

отделения. Общомеханичното отделение се състояло от механическа и дърводелна секция и секция сила на централа. Във Военното отделение влизат секциите артилерийска, оръжейна, бойни припаси, артилерийски запалки, противогазова и химическа. Барутно-експлозивното отделение се състоило от работилница за азотна киселина, работилница за нитроглицерин, химическа лаборатория, барутно-монтажна работилница. Като самостоятелно отделение била оформена лечебницата.

Самолетната фабрика преминава към ДВФ

От 1 октомври 1942 година Самолетната фабрика в Казанлък става клон на Държавната военна фабрика. Сформирани са 3 отделения със 123 работници. За на-

рийска част, качеството на боеприпасите и установяване на балистичната им характеристика се сформира точно преди 80 години. То започва от височинните разклонения на Средна гора, югозападно от село Бузовград, и завършва в подножието на Стара планина – западно от село Шейново. Общата дължина била 19 километра с 9 коридорни позиции. Три от позициите били оборудвани с постройки за складиране на боеприпасите и за работа на комисиите, привеждащи стрелбите, и железобетонни прикрития. Постройките и прикритията били завършени през 1943 година. Съдбата не била благосклонна дълго време към тези съоръжения. След 1955 година нуждата от първите две позиции, разположени в района на селата Коприн-

народната отбрана.

По време на Втората световна война гръбнакът на българската военна промишленост са Държавната военна фабрика в Казанлък и построена от нея, но придобила самостоятелност през 1939 година, фабрика в Сопот. Тя са подложени на тежки изпитания, но и са призвани да дадат съществен принос за поддръжане и повишаване боеспособността на армията ни. Във воените фабрики се произвеждат значителни количества от основната гама пехотни и артилерийски боеприпаси, широк спектър резервни части за оръжието на бойната техника, взрывни вещества, гориво-смазочни материали и пиротехнически изделия. В цеховете се поддържат, ремонтират и възстановяват повечето строеви оръжейни системи. Прави се подновяване и осъвременяване на наличната бойна техника. Продукцията на ДВФ се отличава

САМОЛЕТНАТА ФАБРИКА В КАЗАНЛЪК ПРЕЗ ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА Е КЛОН НА ДЪРЖАВНАТА ВОЕННА ФАБРИКА

чалник на Самолетната фабрика е назначен подп. Иван Стефанов. Поради установени неудобства при ремонта на самолетите, две години по-късно – на 28 октомври 1944 година, съз заповед на Министерството на войната Самолетната фабрика била прехвърлена на подчинение на командира на Въздушните войски.

Гражданската мобилизация

Считано от 30 декември 1942 година ДВФ е гражданска мобилизирана. Това се отнасяло за всички чиновници, работници и надничари. След въвеждане на мобилизацията отсъществащите 5 денониция били наказвани с тъмничен затвор до 2 години, а тези, които пречели на производството – със строг тъмничен затвор до 10 години. По силата на въведенния Закон за гражданска мобилизация двама работници са осъдени от Пловдивския военнополеви съд на по 1 година тъмничен затвор заради отсъствие от работа.

Откриват Артилерийското стрелбище през 1939 година

Артилерийското стрелбище за провеждане изпитанията на ремонтираната артиле-

рица и Дунавци, отпаднала и, останали безстопанствени, постройките се разрушени. От 1 април 1944 година началник на Военната фабрика станал полк. Симеон Рангелов. Той е възпитаник на Държавния инженерен университет в Торино, Ита-

лия с високо качество, за което допринасят редовните изпитания.

През лятото на 1944 година в състава на ДВФ-Казанлък влизаат 31 офицери, 282 чиновници, 37 подофицири и фелдфебели, 26 ефрейтори и редици, 5855 работници, 1902 работнички – общо 8133 души. А заедно с охранителната батарея и резервния химически склад наличният състав наброява 8351 души, в Сопот работят 2112 души. Това превърща военноиндустриалните предприятия в най-значимите промишлени обекти на държавата, като се има предвид, че в преобладаващата част от производствените мощности по това време у нас са заети до 100 души.

Историята на „Арсенал“ - Казанлък продължава в следващите броеве

Юлия Младенова

По материали, предоставени от музея „Арсенал“, и книгата „Изграждане и развитие на военната икономика в България“ с автор Светослав Спасов

АРСЕНАЛСКИ КОНСТРУКТОР ЗАПЕЧАТВА ПРАЗНИКА НА РОЗАТА

Той е един от тях. Група приятели, събрани от фотографията. Пътуват и пешеходстват във всеки свободен свой ден. От близкото Габровско до далеч-

0, синът им Радослав също е в оръжейницата. Самият Краси, дошъл за пръв път в „Арсенал“ през 1986-а, сега е конструктор в Завод 6/104.

гимназия в Казанлък през 1986 г. той постъпва в „Арсенал“. После завърши и местния механотехникум. От висшето образование го отъзвават семействите ангажи- не, точно леене, форма обра- зуващ инструмент. Работата е разнообразна, работи се по усвоени технологии, но постоянно идват нови и нови, нерешавани до момента от конструкторите задачи. Но Краси не се плаши от работа. Въсъщност, това е арсеналска чарта. Така било при него обаче още когато трябвало да избира между семейството и инженерството навремето в Габрово. Без колебание започнал работа в тамошния завод „Капитан Дядо Никола“.

Същата напоритост той прилага и във фотографията. Трупа знания малко по малко. Прави си сам домашна фотолаборатория. Било по времето, когато снимката изисква специални умения и специални условия. Семейната баня била оборудвана с всички „джаджи“ за ваденето на снимки. Фотоувеличител си донесъл чак от Съветския съюз. Още си го пази. Пази си цялата лаборатория. Която и сега си работи. Но вече не му е така нужна. Дигиталната фотография прави нещата по-лесни. Краси снимва повече

очите Краси казва:

Не спiram да снимам Ботев връх

Изобщо, арсеналският конструктор от 6/104 Красимир Попов не спира да снима. В селекцията на фотопленера „В Долината на розите“ 2019 година участва с пет свои снимки. Четири от тях са част от изложбата, която се откри на 1-и юни в Музея на фотографията и съвременните изкуства в Казанлък като част от програмата на тазгодишния Фестивал на розата. Работите на Краси Попов могат да се видят в експозицията на пленеристите до 20-и юни.

Напълнил цял по здрави в пепел от рози, кипри моми и невести в носии, знаковото за Казанлък певческо фолклорно трио „Калина“, залезът над Бузлуджа... Фотосите на Краси стават част от фонда на пленера и Музея на фотографията. Запечатаното с любов остава.

„Да бъда част от това приключение в компанията на интересни и именити фотогра-

Красимир със семейството си

ното в Белоградчик, Видин или Родопите, без да се броят Бузлуджа и Шипка... Красимир Попов купува първия си фотоапарат като хилди

Само щерката Диана е извън системата. След дипломирането си живее във Велико Търново. Но и тя снима. Fotoапаратът влече

менти. В началото на 90-те кризата гази България наред. За младо семейство с дете на път студентстването и на двамата родители е

мираж. Запознали се в габровското МЕИ, със Силвия решават само тя да довърши инженерството. Краси приема отговорността за издръжката на семейството. Не съжалява за избора си. Почва като шлосер в завод 1. Имал стругаро-фрезистко свидетелство от гимназиалното УПК. Идва в завода по препоръка на зет си. С пилата в началото не било лесно. Но заплашането и по-онова време не било малко, научил се. Професията на

машиностроител, която упражнява цял живот в „Арсенал“, му харесва. За нея казва: „Вече мага много неща, научаваш се. Не се научава само този, който няма желание и му липсва усърдие“. Попов е конструктор, работи и с трите коренено различни екипировки на инструмента. И казва:

природата. С неколцината приятели от групата, с която пътуват почти всеки уикенд и когато има дълги почивни дни, гонят изгреви и залези, преследват тъмното и светлото. Признава си, че обича лошото време. Да снимаш облациите, в това за него има мистика. Снима както на него му харесва. Не се влияе от авторитети. Но си има личен фаворит сред българските фотографи – Начо Каменов – Кубето. Неговата арт фотография му пасва, въпреки че самият Краси повече преследва красотата в природното, отколкото в портрета.

От семейния прозорец в казанлъшкия квартал „Васил Левски“ и сутрин, и вечер надничата величично на първенец на Балкана – връх Ботев. С усмивка в

Фотоси на Красимир

други някогашни момчета

у нас по времето на съветската „Смена“. От „Смена 8“ до „Зенит 11“ пътят е четири десетилетия. Едно хоби за цял живот. Постоянство, което за Краси е начин на живот. Така и в работата – близо четири десетилетия в семейството на „Арсенал“. Между „Арсенал“ и фотографията животът изглежда подреден. Не само за Краси, а за цялото му семейство. Семейство в семейството – съпругата му, инж. Силвия Попова, е технolog от Завод

и четириимата.

Тази година арсеналският

мастор на светлината,

фокусирана през обектива,

е един от десетимата участници в най-стария пленер

на нас, казанлъшкият фотопленер „В Долината на розите“, чието 17-то издание премиери на под знака на Фестива

на розата 2019.

Общото между хоби и професия, разбира се, е техниката. Красимир Попов си е техничар. След завършването на математическата

**Не давам занаята
си никому**

Той конструира инструменти за леене под наляга-

графи като майсторите на FIAF Дида Андреева от Бургас и нашия съгражданин Пламен Петков, например, е чест и удоволствие. Преживяхме незабравима седница с красата на долината на розите, създадохме приятелства, обменихме мисли и идеи“, казва Краси.

В тази страст – фотографията, вече все по-отговорно

се потапя и съпругата му

Силвия, наскоро той ѝ по-

дарява съвсем нов фотоапарат.

За да могат пълноценно

заедно да пътуват и да се забавяват през обективите.

Семейно пътуват. Деца-

та също снимат. Семейство

в семейството. В денник и празник. Еднакво близки по

пътя между „Арсенал“ и фотограfiята.

Диана Рамналиева

Следващият брой на в. „Трибуна Арсенал“
ще излезе на 28 юни, петък.

Хроника

1 милион лева са нужни за ремонта на Шипченския храм „Рождество Христово“, чиято кула на камбанарията се руши. Според специалисти от Института по архитектура, конструктивното състояние на 120-годишната тухлена кула е тревожно. Заради това и с цел минимизиране на щетите, вече не се бие и голямата храмова камбана на Шипченския манастир.

Храмът „Рождество Христово“ е паметник на културата от национално значение. Включен е в списъка на Стоте национални туристически обекти. Изграден е по инициатива на граф Николай Игнатиев и Олга Скобелева. Средствата за изграждането са набрани от дарения. Строежът завършва през 1902 г. под ръководството на руски архитекти. През 2003 година руска компания извърши повторно позлатяване на куполите на храма. Благата и вибрациите от камбаните рушат уникалната кула на камбанарията.

Австраийска компания е направила анализ и е препоръчала точните химически вещества, с които да се запечата кулата. Компанията е в готовност да изработи тухли с идентична структура, като тези, с които кулата е построена.

С цел набиране на нужните 1 милион лева от Старозагорската митрополия обявиха дарителска кампания за ремонт и възстановяване на блясъка на уникалната църква в гр. Шипка.

Сметката е:

BG84STSA93000005734285

Фонд „Църви и манастири“, Старозагорска митрополия

* * * * *

Cпоредно международно отличие - сребърен медал, се завърна деветокласникът от Математическа гимназия в Казанлък Александър Проданов. Отличио е от приключилата Трета Европейска олимпиада по физика (EuPhO). Форумът се проведе в латвийската столица Рига.

Алекс е арсеналско дете - бащата Пламен Проданов е работник в Завод 3. Спечеленото отличие за възпитаника на казанлъшката Математическа е поредното за тази година, след успешни участия в международни олимпиади по математика и природни науки.

Общо пет медала спечелиха българските гимназисти в Европейската олимпиада по физика. Златен, два сребърни и два бронзови медала са отличията за българчетата. Те ги спечелиха в конкуренция със 175 състезатели в 36 отбора от 35 държави.

Ръководител на българския отбор за участие в Европейската олимпиада по физика бе Нено Тодоров от Физическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Миналата година нашите гимназисти също спечелиха един златен, два сребърни и два бронзови медала.

* * * * *

Почетният гражданин на Казанлък Едрю Едрев дари на община Казанлък цигулка, изработена от него. Тя е копие на уникатния инструмент на Джузепе Гуарнери Giuseppe Guarneri Del Gesu 1742. С този жест той изпълни обещанието си, дадено през 2017 година пред обществеността при избирането му за Почетен гражданин на Казанлък.

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Voucher Xhrana®

Ticket Compliments®

www.edenred.bg
Идърд България Tel: +359 2 974 0220 bulgaria@edenred.com

Голям празник!

При това - все така да е!

И всички следващи кръгли годишници да посреща в очарователната компания на съпругата си - също арсеналка, и на двете си пораснали вече деца. Или, както се казва, тази година юбилей, додина пак!

Големия си личен ден Експертът Папазов посреща с верни приятели, дал Бог добра софра и планина надзравици.

И, ако новото летоброене си личи по начина, по който си похлуши старото, посрещайки новото, то нищодруго, освен здраве, имане, берекет, благополучие и благоженство не чакат юбиляра.

Тъй да е!

Искрено и лично

„Трибуна Арсенал“ и целият колектив на КНСБ в „Арсенал“ АД

И още една прекрасна година посрещана в края на май една от арсеналските емблеми - символ на синдикализъм и жизнена сила, на всеотдайност и преданост към каузи.

Председателят на СК на КНСБ в „Арсенал“ и член на групата „Експерти за Казанлък“ Атанас Бозов посреща пореден рожден ден.

Сподели го със сподвижници и близки. Всеотдайният и добър човек има много приятели, както и още много дълъг път. Да бъде!

В здраве и благополучие...

Наследници с таланти

Cпециалната награда на Министерството на образованието в 15-я Национален конкурс „Казанлъшка роза“, в раздел Изящни изкуства, спечели арсеналско дете – 6-годишната Християна Димитрова. Малката талантлива художничка е дете на маркетинг организатора в „Арсенал 2000“ Ивелина Димитрова.

Наградата на Християна е от конкурсната тема "Приказка за розата". Освен специалния диплом, тя получи и медал, който с гордост показва на близки и приятели.

Нагиздена, малката художничка, която от тригодишен получава награди за таланта си с четка и бои, прие високото отличие, като обеща и в бъдеще да създава още и още по-големи красоти. За радост на очите на всички, до които нейните произведения стигат.

Конкурсът „Казанлъшка роза“ бе организиран от МОН, Двореца на децата, Община Казанлък и Общинския детски комплекс „Св. Иван Рилски“. Той бе част от поредицата национални прояви за деца в рамките на 116-я Празник на розата.

Само преди месец Християна Димитрова, която наесен ще бъде първокласничка, стана кака на братче.

Родителите ѝ са категорични, че покрай заниманията в школата по рисуване тя намира време и много помага в отглеждането на дребосъка Калоян.

Честито на талантливата художничка и още много награди!

Архитект Фикре Булумаз

СПОЛАЙ ТИ НА РЪЦЕТЕ И ТРУДА!

Жена дарява втория живот на православния храм „Св. Стефан“ в Истанбул

Историята:

Наричат я „Перлата на Златния рог“. Създада я османският архитект от арменски произход Ховсеп Анаур. Изпълнението е на австро-унгарска фирма „Рудолф Филип Вагнер“.

Според легендите, църквата „Свети Стефан“ се появила на брега за едно денонсиране. Истината е, че тя се монтира от готови железни елементи с тежина 500 тона в продължение на цели две години. Железните елементи пътуват от Виена до Истанбул с влак и кораби по Черно море.

Основният камък на храма в Истанбул, известен и като „Майката на всички църкви“, е

Никола Богориди поставя основния камък на Желязната църква „Свети Стефан“. Поставянето му е напълно символичен акт от страна на Богориди, тъй като истинското строителство на днешната църква започва 33 години по-късно, когато екзарх Йосиф I Български също полага основния камък на 27 април 1892 година.

В двора на храма са погребани българските църковни дейци Иларион Макариополски, Авксентий Мелети Велешки, Паисий Пловдивски.

„Свети Стефан“ бе открита на ново на Богоявление миналата година.

За церемонията от България

прос на 10-15 години.

В това е категоричен инж. Тайлан Акюн, който е ръководил част от екипа на архитект Фикре Булумаз, жената, която е в дъното на втория живот на „Св. Стефан“. Двамата бяха през май на посещение в нашата страна по покана на българските си колеги—архитекти и Камарата на инженерите в България. Освен Стара Загора, те посетиха и Варна, откъдето са родовите корени на инж. Акюн.

В хода на реставрационните дейности по храма се налага да се преоразмерят колоните на черквата именно поради опасността тя да рухне. За целта помага къмстет - в архива на Църковното настоятелство на храма архитектът и инженерът откриват напълно запазени оригинални чертежи, изработени във Виенската компания „Рудолф Филип Вагнер“, където са отлети колоните и гредите на „Св. Стефан“ през 1896 година.

15-членен е екипът от специалисти, които участват в реставрацията, като сред тях е и специалист по заварките, родом от Шуменско, сподели на сърца с журналисти архитект Булумаз.

В хода на различните дейности имало моменти, в които се налагало да работят и по 100 души - специалисти в различни строителни дейности. Специално внимание се отделя на декоративните елементи от фасадата, като целта е била тяхното възстановяване в автентичния им вид.

Сериозно предизвикателство пред реставраторите е и влагатата и отводняването на храма.

След реставрацията:

Екипът, ръководен от една дребничка жена - архитект Фикре Булумаз, извършва архитектурно чудо в рамките на 7 години, колкото продължава реставрацията на черквата. За нея турска държава плаща 4,5 млн. долара.

Освен, че върши стария блясък на перлата „Св. Стефан“, тя я укрепва, подменя 90 тона от общо 500-tonната метална конструкция, като това ѝ дава нов живот от нови поне още 150 години. Толкова е гарантията на извършените реставрационни дейности. Българският храм е преоразмерен и с гаранция срещу земетресение от 8 степен по скалата на Рихтер, споделиха пред колегите си в Стара Загора архитект Булумаз и инженер Акюн.

Любопитен за архитект и инженер се оказва фактът, че, въпреки пораженията върху конструкцията на българската църква, е запазена непокътната голямата църковна камбана.

побит от Екзарх Йосиф Първи на 26 април 1892 година.

„Свети Стефан“ е единствената православна железна църква в света. Представлява трикорабна базилика с кръстообразна форма и красиви орнаменти. Отпътът е обграден със камбани, излети в руски град Ярославль, две от тях звучат и днес. Изящество и съдържано великолепие изльяна иконостасът, изписан в православен стил от руски майстори. Историческа стойност имат дарените икони и църковна утвар, както и дарителските посвещения. Храмът струва на българската държава над 1 милион франка.

През 1849 година влиятелният османски държавник, българинът княз Стефан Богориди, подарява за българския църковен нужда голям двор с 3 постройки – една дървена и две каменни, в цариградския квартал „Фенер“ между площадите „Балат“ и „Фенер“, на самия бряг на Златния рог, близо до седалището на Вселенската патриаршия.

На 17 октомври 1849 година е издаден официален султански ферман, позволяващ на българите да имат собствен молитвен дом. Долният етаж на подарената от Богориди дървена къща е превърнат във временен пракис и е тържествено осветен на 9 октомври 1849 година. Покъсно параклисът прераства в самостоятелен храм, известен като Дървената църква, и посетен на първомъченник и архиђакон Стефан в чест на дарителя Стефан Богориди.

На 25 октомври 1859 г. княз

Църквата „Св. Стефан“ в Истанбул има и второ, далеч по-популярно, име - Желязна църква. Създадена е преди 120 години. И в резултат на „дарения нов живот“ от турска архитектка Фикре Булумаз, Желязната църква има втори, вече 150-годишен, живот.

Толкова е гарантията, която дават реставратори и работили по нейното възстановяване.

пристигна лично Негово Светейшество Българският патриарх Неофит, придружен от църковна делегация и български министър-председател Бойко Борисов, много български държавници, а от турска страна в пищната церемония участваха турският президент Реджеп Ердоган и високопоставени представители на Истанбулската голяма община.

Преди реставрацията:

Решението за реставрирането на Желязната църква взема Общината в Истанбул. Без да подозира всъщност в какъв строително-архитектурен „филм“ ще се възкара.

След направеното от специалисти обследване се оказа, че храмът е бил на път да се срути. Когато реставраторите – архитекти и инженери, влизат в храма и започва неговото проучване за подготовката на реставрацията му, те попадат на практика на една „висяща църква“, тъй като огромна част от конструкцията, тежка 500 тона, е разядена от ръжда. Срутването е било въ-

прос на 10-15 години.

В това е категоричен инж. Тайлан Акюн, който е ръководил част от екипа на архитект Фикре Булумаз, жената, която е в дъното на втория живот на „Св. Стефан“. Двамата бяха през май на посещение в нашата страна по покана на българските си колеги—архитекти и Камарата на инженерите в България. Освен Стара Загора, те посетиха и Варна, откъдето са родовите корени на инж. Акюн.

В хода на реставрационните дейности по храма се налага да се преоразмерят колоните на черквата именно поради опасността тя да рухне. За целта помага къмстет - в архива на Църковното настоятелство на храма архитектът и инженерът откриват напълно запазени оригинални чертежи, изработени във Виенската компания „Рудолф Филип Вагнер“, където са отлети колоните и гредите на „Св. Стефан“ през 1896 година.

Във водното си време пише. Има издадена книга с разкази. Обича рисуването и фотографията, с тях изпълва свободното си време. Шеговито казва, че „има общо с Настрадин Ходжа“, защото е член на Управителния съвет на Дружеството за култура и изкуство с това име в родния град на турския герой - Ахмедхир.

Преди да поеме тежката задача за възстановяването на Желязната църква, тя работи по музея на дервишите „Галата Мевлеви Хане“, Медресето на хаджи Бесир ага и други.

Опитът ѝ по „Св. Стефан“ я е възхновил да напише книга, по която вече работи. И в нея да разкаже за всячко, свързано с реставрацията и съвршеното.

Фикре Булумаз се радва, когато среща добри хора.

давам. Слушам. Имам и любимо кътче в църквата „Св. Стефан“ - камбанарията. Там като се кача, съм много щастлива, понеже се вижда колко и каква работа сме свършили.

- Което е най-голямото предизвикателство във Вашата работа до този момент?

- Тази църква „Св. Стефан“ е най-красивата църква на света, според мен. Уникално великолепна. Това е световна реликvia, световно културно наследство, нямал аналог в света.

- А бихте ли приели отново тази задача - да възстановите тази реликvia?

- Да, защото е предизвикателство. Истинско професионално предизвикателство. С много уроци.

- С какво се занимавате сега?

- Сега работи по възстановяването на тъкачна фабрика в Истанбул, създадена по проект на същия архитект, който създада „Св. Стефан“ - Ховсеп Анаур. А колегата ми инж. Тайлан Акюн има също много предизвикателства задача: той и екипът му работят по реконструкцията на 500 от малките минарета на най-голямата джамия в Мека, Ахмедхир.

Архитектката (в средата) с инж. Акюн и зам.-кметът на Стара Загора Иванка Сотирова

Зад читателите на в. „Трибуна Арсенал“ тя даде кратко интервю, с уважение.

- Ах. Булумаз, след като сте работили по различни религиозни храмове, научихте ли тайната за това - как да живеем заедно с различията си като религия и духовност?

- Бог е един, без значение каква религия изповядваш. Ние всички сме заедно, за мен всички такива обекти, по които работя - църкви, джамии, са храмове на Бог. Когато тръгваш от такава точка, няма проблеми да приемеш другия. Не познавам добре българите, но имам най-добри чувства към тях на база досегашните си контакти,

- А какво научихте за православието, след като професионално се докоснахте до него?

- Аз се интересувам от тази религия. Ходя и на Великден, и на Коледа в църквите. Наблю-

дам, че имам от Желязната църква, ще е безценен.

- Сега има ново голямо архитектурно предизвикателство в световен мащаб - да се възстанови опожарената Парижка катедрала „Нотр Дам“. Вие бихте ли се заети с това, ако имате такъв шанс?

- Защо не! Предизвикателствата са хубаво нещо. Особено професионалните. Растеш и имаш неоценени шанс да останеш своя диря във времето. Да, на драго сърце.

- Което е най-голямата Ви награда в досегашната Ви работа?

- Това, което чух на финала на работата по „Св. Стефан“. Казаха ми буквально: „Търсим хиляди да намерим грешка в работата. Не успяхме. Спойлай ти на ръцете и труда!“.

Деляна Бобева

КОНСТАНТИН ЩЪРКЕЛОВ

Когато рисувам, аз чувам музика...

Фамилията. За интересната фамилия на художника състудентът му Чудомир пише: „На Щъркелов дядо му е свещеник и бил много висок, та му казвали Щърь-Кольо и от там Щъркъло - Щъркела. Баща му Георги е майстор обущар, а майка му - баба Мария произхожда от Ниш. По баща са кореняци софийци...“. Константин Щъркелов е роден на 20 март 1889 г. в София. Има двама братя - Милан и Димитър. Когато е на 13 г., умира баща му. Майка му, убедена в дарбата на сина си, спестява всеки лев, за да го изучи. Константин също работел - пеел в църковните хорове, бил статист в Народния театър, продавал вестници. В същото време рисувал. През 1906 г. постъпва в Рисувалното училище. Бил мъчлив и скромен, но трудолюбив - печелел конкурси. Притиснат от бедността, прекъснал обучението.

В Русия. Бил на 18 г., когато с 20 лева тръгнал да си търси късмета. В Одеса живял в манастир, рисувал и продавал картини, най-често на един грузинец - книжар. Бил доволен, щом имал парче хляб и чаша чай. След година бил в Москва, живял в квартира с шест души. Спрятели се с младия руски писател Давид Максимчук, ходели в Третяковската галерия и така се докоснали до руското изкуство, окрилиха духа му.

В Рисувалното училище. Но все по-често се пребуждал спомънетът за родната земя и за самотната майка, превищаща гръб, за да събере заветните 100 лева, с които да върне сина си отново в Рисувалното училище. В началото бил ученик на Петко

Клисурин, после на Иван Ангелов и Стефан Иванов. Накрая завършил живопис през 1915 г. при проф. Мърквичка. Чудомир пише: „Спомням си едно високо, слабо момче, на което или ръцете бяха дълги, или палтенецът късо. Той рисуваше с дясната и като се умореше, със същата съръчност започваше да работи с лявата ръка. Само си правеше рамките, кутиите, палитри си изрязваше от картон и всяка сутрин пристигаше с готов акварелен пейзаж“.

След дипломирането Щъркелов обикалял България и рисувал, предимно пейзажи и цветя, правел изложби. Цар Фердинанд много харесвал картините му и откупил 20 от тях, дал му 1000 лева.

Пътешествията. С тези пари, цяла състояние за него, младият художник биколил Минхен, Париж, Лондон, Виена, Женева, Венеция... - за 75 дни нарисувал 35 картини. После, по време на войните, направил над 300 скici и рисунки. Наградили го със „Сребрен кръст“. Продължил странствията - през 1922-23 г. 11 месеца бил в Германия, а през 1926 г. предпремел дълго пътешествие до Египет и Светите земи, след което представил самостоятелна изложба в Тръпковата галерия. Станал

един от основателите на Съюза на българските учени, писатели и художници и на дружеството по-красива страна от България.

През 1929 г., на 40 г., склучва брак със Соня Стойкова. Раждат им се две дъщери - Весела и Богдана, и двете - без преки наследници.

на артисти от София, Варна и МХАТ, натюрморти, пейзажи и художници и на дружеството по-красива страна от България. Сред най-известните му творби са: „Есен край София“, „Белоградчишките скали“, „Лейзаж. Река“, „Каналето край Вардар“, „Полски букет“, „Настроение“.

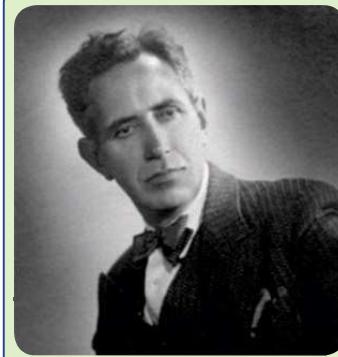
художествено същество на акварелната му техника.

Цар Борис III. Царят бил почитател и приятел на художника, който рисувал пейзажи с царски дворец и ловните резиденции. Пъкъсно ще нарисува Борис III и на смъртния му одър. Щъркелов бил и поет, и бояхем. Град-

варела. В мене виждаша един искрен художник и се ползвах с неговото внимание. За политика никога не съм разговарял с цар Бориса, а само около момето или въобще за чистото изкуство“.

В новото време. Тежка за художника била 1944 г. - докато му е разрушен от бомбардировките над София. Цялата покъщница, огромна част от архива и около 200 живописни платна изгарят. Той се преселва със семейството си във Варна, откъдето е съпругата му. Не само заради близостта му с цар Борис Щъркелов е нарочен от новата власт. Обвиняват го, че е предал на полицията приятеля си Христо Ясенов и че не се е застъпил пред суда за Никола Вапцаров. Изпратен е за 5 месеца в Централния Софийски затвор, изключен е от Съюза на художниците. Творчеството му е отречено и забранено.

След като вината му остава недоказана, през 1953 г. е реabilitиран, членството му в СБХ е възстановено. От протоколите за разпит в края на 1944 г. е видно, че в показанията си Щъркелов е казал, че с Христо Ясенов са били в един курс в Академията и са били много близки приятели: „Той, аз и Чудомир. По неговото изчезване абсолютно нищо не знам, с Чудомир сме скърбили най-много“. Като свидетел по делото за Вапцаров е казал: „Никола Вапцаров го познавам като добър момък и талантлив поет“. След като невинността му е категорично установена, той възстановява приятелските си отношения със семейство Вапцарови и до смъртта си им го-

Константин Щъркелов /1889-1961/ е български художник, наричан „Царят на акварела“. Картишите му и днес са сред най-скъпите и най-търсени от колекционерите. Автор е на 18 самостоятелни и 1 юбилейна изложби. Награден е с орден „Кирил и Методий“ I степен. Богатото му художествено наследство е съхранено в няколко фонда. Негови творби има в СПХГ, в Националния и Софийски исторически музеи, в резиденцията „Евксиноград“, в галерии на Казанлък, Стара Загора, Пловдив, Варна, Русе и др.“

По повод 125 г. от рождението му в София през 2015 г. е подредена негова изложба от 53 акварела и рисунки. Откритата през 2017 г. изложба „(Не) Познати истории“ отразява големите теми в творчеството му: пътешествията и войните, пейзажи и натюрморти. През 2018 г. е открита

изложбата „Български актьори“ - с творби на художника.

Щъркелов е майстор и на словото. Рецензиите, пътешествията, есстата и дневниците му представяват внушително литературно наследство. През 1958 г. Дора Габе пише: „Магистър Щъркелов! Конкурира на природата и на поезията! Опасен съперник!“

Животът на художника е пълен с превратности. Живее в Русия, пътува и рисува из Европа, Египет и Палестина, любим художник е на цар Фердинанд и на сина му цар Борис III, участва във войните като военен художник. Негови приятели са големите български творци Никола Вапцаров, Гео Милев, Христо Ясенов, Антон Страшимиров, Чудомир, Дечко Узунов.

През 2019 г. се навършват 130 г. от рожденията на майстора-акварелист.

Царят на акварела. Така през 1926 г. при откриването на VI-тата самостоятелна изложба на Щъркелов, в която представил 70 акварела, го нарича неговият приятел - художникът Александър Божинов. Пъкъсно варненската художничка Кина Петрова-

единственото му честване е през 1935 г. - 25 години творчески юбилей, съчетан с Х-тата му самостоятелна изложба. Награден е с орден „Свети Александър“ IV степен. Мнозина искрено и нескрито му се възхищили. Христо Ясенов му посвещава поемата „Пан“, а Никола Вапцаров пише: „Аз познавам тия прости, които съвършество карят един сив камък да разказва своята хилядолетна легенда, една мута свенливо да признава любовната си игра със северния вятър или златни-

ската легенда гласи, че веднъж с Борис III се напили, тъй като царят харесвал една еврейска красавица, но ранът му не позволявал тя да му стане любима или жена. Щъркелов бил наясно с виновачите терзания, отдели се от компанията и написал стихотворение то си „Разълка“ - „...напейте да пият от мъка, единият сми съл е там...“, което посветил на царя. Тази

песен, превърната се в шлагер, била любима на Борис III. Пъкъсно, когато в края на 1944 г. го обвиняват, че е бил „царски човек“, в показанията си пред съда Щъркелов ще каже: „Връз-

Кафеджийска ще каже на своите курсисти: „Той е истинският господар на най-трудната, най-нежната и най-опасната живопис - акварелната“.

„А защо с акварел?“, питали го. „Заради сиромашията, водните боя са евтини“, отговорил той. „Когато рисувам - било пейзаж или цвете, аз чувам музика... А когато слушам голям оркестър или хор, аз виждам пейзаж...“, - изповядвал художникът, създал школа у нас от последователи в акварелна живопис.

Рисувал сам, бягах от хората, за да не нарушават „единството със сюжета му“. Изпитвал страх - защото не знаел „какво ще излезе“. Рисувал винаги от природа. Некога време - зависело от сълънцето. Не можел да се очни творбите си: „Нещо, което е излязло от душата ми, не мога да го оценя“. Много обичал картините си и след откупка по цяла седмица стоял пред тях, преди да ги даде на купувачите.

Рисувал всичко: семейството си, приятелите си, портрети, вкл.

те паяжини да се люлеят опияни в просторя“. Възখновен певец на природата. Неговите багри са ненадминати - това е музика!“ - възкликал Панcho Владигеров.

Розите на Константин Щъркелов. Цветята винаги отваряли сътивата му - рисувал ги с истинско въполнение и обич. Те били най-голямата украса в спретнатата и чиста къща в малката Курчумеше, в която живяя като дете. По-късно художникът ще съживи очароването им върху платната си, в които чувството за колорит е определящо. Специално и почетно място в тях ще заемат розите - в нежни, преливи и прозрачни тонове, в изразителна хармония на цветовете - истинско

ките ми с цар Борис са били като на художник към любител на изкуството. Към моите картини той имаше голяма слабост. Може би под влияние на цар Фердинанд, който ценеше извънредно ак-

тува в Банско, рисува портрети и на майката на поета - Елена. През 1958 г. Щъркелови се завърщат в София и построяват нов дом, който днес носи името на художника. Той продължава да рисува - прави по поръчка тематични композиции в естетиката на соцреализма и всичко, което изискват от него. През 1959 г. заедно с Александър Божинов работи по изписването на паметника на връх Шипка.

Лебедовата песен. През 1960 г. в София е организирана юбилейна изложба по случай 70-годишнината от рождението и 50-годишната творческа дейност на художника. Награден е с орден „Св. Кирил и Методий“ I степен. Само няколко месеца след това, на 29 април 1961 г., на 72 г., Константин Щъркелов умира. Написаното в дневника му във връзка с изложбата зучи пророчески: „Не помня в живота си толкова да съм бил погълнат от работа. Може би това е лебедовата песен, но ще трябва да я изпее...“.

Мария Рашкова

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:

Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com

Делянка Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg

Диана Рамналиева: e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg

Юлия Младенова: 0882 98 70 14

Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолета Петкова: 5 74 55

ки